

De jaren 2000-2005

In 2003 werd besloten de bestuursvorm van de Landelijke India Werkgroep te veranderen van Vereniging in Stichting. Aanleidingen waren onder meer de geleidelijke afname van het ledenaantal, de weinige leden die nog deelnamen aan de Algemene Ledenvergaderingen, en het verdwijnen van de actieve plaatselijke werkgroepen eind jaren negentig. De enige actieve werkgroep was de redactie van het tijdschrift India Nu (waarvan overigens ook het aantal abonnees een dalende lijn vertoonde). Het leek onder die omstandigheden niet zinvol nog langer als vereniging door te gaan....

Met een vijftal vaste stafkrachten gingen activiteiten en het campagnewerk onverdroten door. Een kort overzicht van de resultaten van de eerste vijf jaren van het millennium:

LIW-campagnes nader belicht

Medio 2000 publiceerde LIW in aanloop naar het EK Voetbal een rapport over kinderarbeid en slechte arbeidsomstandigheden in de Indiase

voetbalindustrie. *The Dark Side of Football: Child and adult labour in India's football industry and the role of FIFA* (2000). Minstens tienduizend kinderen in de

deelstaat Punjab bleken voetballen te stikken, terwijl volwassenen minder dan de helft van het wettelijk minimumloon verdienden. Speciale aandacht kreeg Wereldvoetbalbond FIFA. Een van de aanbevelingen

van het rapport was dat producenten die met FIFA zaken deden contractueel dat minimumloon moeten betalen, geen kinderen moeten laten werken, en vakbonden moeten toestaan. Het rapport werd voorgelegd aan FIFA en voetbalimporteurs. FIFA vond de toon van het rapport 'niet sportief', maar noemde het onderzoek niettemin 'veelomvattend', en beloofde contractschendingen uit te zoeken. Ook uit China en Pakistan kwamen berichten over slechte arbeidsomstandigheden bij de productie van sportkleding en voetballen. Samen met Global March startte LIW daarom in 2001 de campagne '*Kick child labour out of the world*', gericht op het WK Voetbal van 2002. In Nederland werkte LIW daarbij samen met de Schone Kleren Campagne en FNV. De druk op FIFA werd opgevoerd, en de campagne leidde tot veel publiciteit in India en in de internationale pers. Uiteindelijk kreeg de campagne steun van het Europees Parlement die medio 2002 een krachtige resolutie aannam om FIFA en bedrijven aan te sporen voor 'eerlijke sportartikelen' te zorgen en bedrijven hun productieplaatsen bekend te laten maken voor nader onafhankelijk onderzoek.

In 2001 werkte LIW samen met de Schone Kleren Campagne aan het bevorderen van '**Schone Kleren Gemeenten**'. Lokale afdelingen van politieke partijen werd gevraagd maatschappelijk verantwoord inkopen op te nemen in verkiezingsprogramma's. Gemeenten zouden kledingzaken moeten oproepen zich aan te sluiten bij het Eerlijk Handels Handvest voor kleding. Onder meer in Amsterdam en Groningen werden daartoe moties aangenomen.

Begin 2002 vond in Scheveningen een internationale conferentie over **kinderarbeid** plaats, georganiseerd door het Ministerie van Sociale Zaken. LIW was nauw betrokken bij de conferentie, o.a. door het uitnodigen van Shantha Sinha van MV Foundation. Zij leverde een belangrijke bijdrage

aan de conferentie door te pleiten voor de aanpak van álle arbeid die kinderen belet naar school te gaan. Minister Herfkens van OS citeerde de LIW-stelling dat “armoede geen excuus is voor kinderarbeid”.

In oktober 2002 bracht een delegatie van LIW, AOOb (de Algemene Onderwijsbond), FNV en MVF een bezoek aan de premier van Andhra Pradesh, die beloofde dat alle werkende kinderen in AP naar school zouden gaan in 2005, dit was een van de

Chandra Babu Naidu, premier van de Indiase deelstaat Andhra Pradesh (2^e van links) in oktober 2002 met de delegatie van de Indiase MV Foundation, Landelijke Indiase Werkgroep, Algemene Onderwijsbond (AOOb), FNV, Hivos en een Ierse en Duitse organisatie.

speerpunten van zijn regering. Die belofte is niet uitgekomen, maar duidelijk was toen wel dat de aanpak van MV Foundation in Andhra Pradesh regeringsbeleid was geworden....

In mei 2003 ging met een toespraak van Shantha Sinha de campagne “*Stop Kinderarbeid – School, de beste werkplaats*” van start, uitgevoerd door LIW, Hivos, FNV en AOOb, en daarnaast een Ierse en Duitse organisatie en MVF. De deelnemende organisaties pleitten voor een samenhangend beleid op het gebied van kinderarbeid en onderwijs. Hulp van EU-landen aan basisonderwijs in ontwikkelingslanden zou het mogelijk moeten maken dat ook werkende kinderen naar dagscholen konden, en dat ook meisjes en de armste kinderen naar het gewone onderwijs konden gaan. In het Europees Parlement werd een onderwijsresolutie aangenomen – na een toespraak van wederom Shantha – waarin gesteld werd dat uitbanning van kinderarbeid een vereiste was, en dat alle financiering van onderwijsprogramma’s ook ‘oudere’ werkende kinderen de kans moet geven hele dagen naar school te gaan. LIW schreef brieven aan alle fracties in de Tweede Kamer en voerde gesprekken met Kamerleden. Uitgangspunt daarbij was de LIW-notitie “Kinderarbeid, basisonderwijs en het Nederlandse ontwikkelingsbeleid”, met concrete aanbevelingen om hulp aan onderwijs direct te koppelen aan ékke vorm van kinderarbeid.

Eind 2005 werden 106.000 handtekeningen tegen kinderarbeid als gevolg van de petitie voor de stop kinderarbeid campagne, overhandigd aan de minister van OS. Deze handtekeningen werden later samen met nog 70.000 handtekeningen uit andere Europese landen symbolisch aangeboden aan het Europees Parlement. Toegezegd werd dat de EU geen begrotingssteun meer zou geven aan landen die kinderarbeid onvoldoende bestreden. Een delegatie van het EP bracht vervolgens een officieel bezoek aan MV Foundation.

In maart 2001 nam LIW deel aan een conferentie tegen **kastendiscriminatie** in New Delhi. In mei pleitte LIW bij het Europees Parlement voor een actief mensenrechtenbeleid m.b.t. Dalits, en dat de Europese Commissie zich zou gaan inzetten voor de erkenning en bespreking van het probleem. Tijdens de Wereld Racisme Conferentie in Zuid-Afrika, in september 2001, konden de Dalits met succes hun probleem aan de hele wereld zichtbaar maken. Door de lobby van LIW in Brussel, in de aanloop naar de conferentie, werd het Dalit-probleem ook in Nederland bespreekbaar. Toch duurde het nog tot 2004 voordat kastendiscriminatie in Nederland echt op de agenda kwam. Het *National*

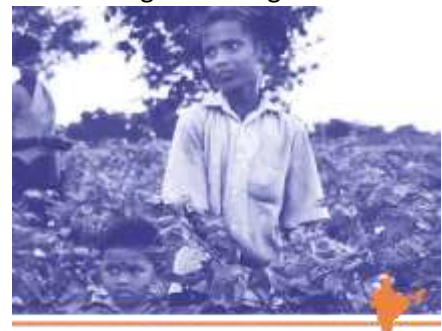
Campaign for Dalit Human Rights organiseerde samen met het International Dalit Solidarity Network (IDSN) (waar LIW deel van uit maakt) diverse bijeenkomsten in India. In een brief aan BuZa pleitten de organisaties ervoor kastendiscriminatie en de moord op moslims in Gujarat in VN-verband te veroordelen. In oktober ging de campagne “*Stop Kastendiscriminatie – Steun de Dalits*” van het Dalit Netwerk Nederland (DNN) in Utrecht van start. DNN was een coalitie van o.a. LIW, Kerkinactie en ICCO. Bij de campagnestart waren Europarlementariërs en Kamerleden aanwezig, en er werd een petitie gelanceerd. Begin 2005 boekten IDSN (en LIW) een groot succes door de aanneming van een VN-resolutie waarin de strijd van Dalits internationale erkenning kreeg. Hoewel de Europese overheden aanvankelijk bevreesd waren voor schade aan de relatie met India, gaven de mensenrechten van de Dalits toch de doorslag. De aandacht voor het Dalit-probleem werd versterkt door een fototentoonstelling over Dalits en een fotoboek over ‘onaanraakbaren’ in India. Met de Wereldbank startte IDSN een dialoog over haar beleid t.o.v. kastendiscriminatie, resulterend in een nieuwe Zuid-Azië strategie van de bank.

Omdat **Nederlandse bedrijven** zich ook in het buitenland moeten houden aan arbeidsrechten, mensenrechten en milieunormen die in internationale verdragen zijn vastgelegd, namen Amnesty en LIW in 2001 het initiatief tot het manifest “*Profijt van Principes – Spelregels voor maatschappelijk verantwoord ondernemen*”. Het manifest werd door 34 organisaties ondertekend, en aangeboden aan de Nederlandse overheid.

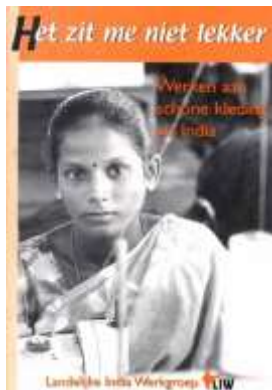
In april 2003 publiceerde LIW haar eerste rapport over de omvangrijke kinderarbeid in de Indiase **katoenzaadteelt**. Alleen al in Andhra Pradesh werkten 250.000 kinderen, veelal meisjes, op de plantages. De Nederlandse multinationals Unilever en Advanta beloofden bij te dragen aan een oplossing. Unilever ontkende overigens ooit kinderarbeid bij haar zaadleveranciers gezien te hebben. Eind 2004 bracht LIW twee nieuwe rapporten uit, over de katoenzaadteelt in Karnataka en Gujarat: ook daar kinderarbeid, geen bescherming bij pesticidegebruik, onderbetaalde arbeiders.... In Duitsland werd een klacht ingediend tegen het bedrijf Bayer, en LIW was in overleg met het Zwitserse Syngenta. Ook probeerde LIW opnieuw Unilever en Advanta tot actie aan te zetten. In 2005 stemden Syngenta, Bayer en Monsanto in met onderhandelingen over de prijzen die boeren voor hun zaden moesten krijgen om volwassenen in dienst te kunnen nemen voor een fatsoenlijk loon. Welke prijzen redelijk zouden zijn, werd onderzocht en eind 2005 gepubliceerd in het LIW rapport “*The Price of Childhood*”.

Sinds 2004 richtte LIW haar aandacht op **zandsteengroeves** in Budhpura, Rajasthan. Dit kwam voort uit een vraag van de gemeente Kampen die haar binnenstad met zandsteen uit die regio wilde herbestraten. De gemeente Kampen vroeg LIW mee te denken over hoe dit alles ‘maatschappelijk verantwoord’ aan te pakken. In 2005 belegden LIW en Natuur & Milieu een bijeenkomst met Nederlandse natuursteenbedrijven en maatschappelijke organisaties, alsmede de Algemene Bond van Natuursteenbedrijven (ABN) en de Vereniging van Nederlandse Natuursteen Importeurs (VNNI). Besloten werd tot de oprichting van een werkgroep die zich zou buigen over een gedragscode voor bedrijven en een effectieve uitvoering daarvan. In december publiceerde LIW het rapport “*Budhpura*

'Ground Zero' – Sandstone quarrying in India" over de winning van de zandsteen uit Rajasthan die Nederland importeerde en die gepaard ging met mensonwaardige arbeidsomstandigheden en ernstige milieuschade. Dit rapport bleek in de jaren die volgden het startschot voor heel wat projecten, initiatieven en samenwerkingsverbanden die werden aangegaan tussen overheden, NGO's en een aantal geëngageerde bedrijven.

Enkele publicaties uit de periode 2000-2005

Het zit me niet lekker- Werken aan schone kleding uit India (2000): dit is een brochure die onthult dat diverse kledingbedrijven wel een eigen gedragscode hebben, maar dat de inhoud en de uitvoering ervan in India vaak bedroevend is.

[*Labour Standards in the Sports Goods Industry in India - with special reference to Child Labour: A Case for Corporate Social Responsibility*](#) (2002): dit is nieuw onderzoek naar kinderarbeid en andere arbeidsnormen in de voetbalindustrie in India.

[*Child Labour and Trans-National Seed Companies in Hybrid Cotton Seed Production in Andhra Pradesh*](#) (2003): dit is het eerste LIW-rapport over arbeidsomstandigheden in de Indiase katoenzaadindustrie.

[*Child Labour in Hybrid Cottonseed Production in Gujarat and Karnataka*](#) (2004).

[*Child Labour in Hybrid Cottonseed Production in Andhra Pradesh: Recent Developments*](#) (2004).

[*The Price of Childhood - On the link between prices paid to farmers and the use of child labour in cottonseed production in Andhra Pradesh*](#) (2005): in dit rapport staat een onderzoek opgenomen naar het inkooprijksbeleid van zaadbedrijven of dat enige relatie heeft met het wijdverbreide gebruik van kinderarbeid in de hybride katoenzaadproductie in Andhra Pradesh.

[*Budhpura 'Ground Zero' – Sandstone quarrying in India*](#) (2005): dit is een rapport over de winning van zandsteen die Nederland importeert uit de Indiase deelstaat Rajasthan. Deze zandsteenwinning gaat gepaard met mensonwaardige arbeidsomstandigheden en ernstige milieuschade.

